Urad Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj
Gregorčičeva 27
1000 Ljubljana

Kratke analize

Poslovanje gostinskih podjetij do leta 2024

Mojca Koprivnikar Šušteršič

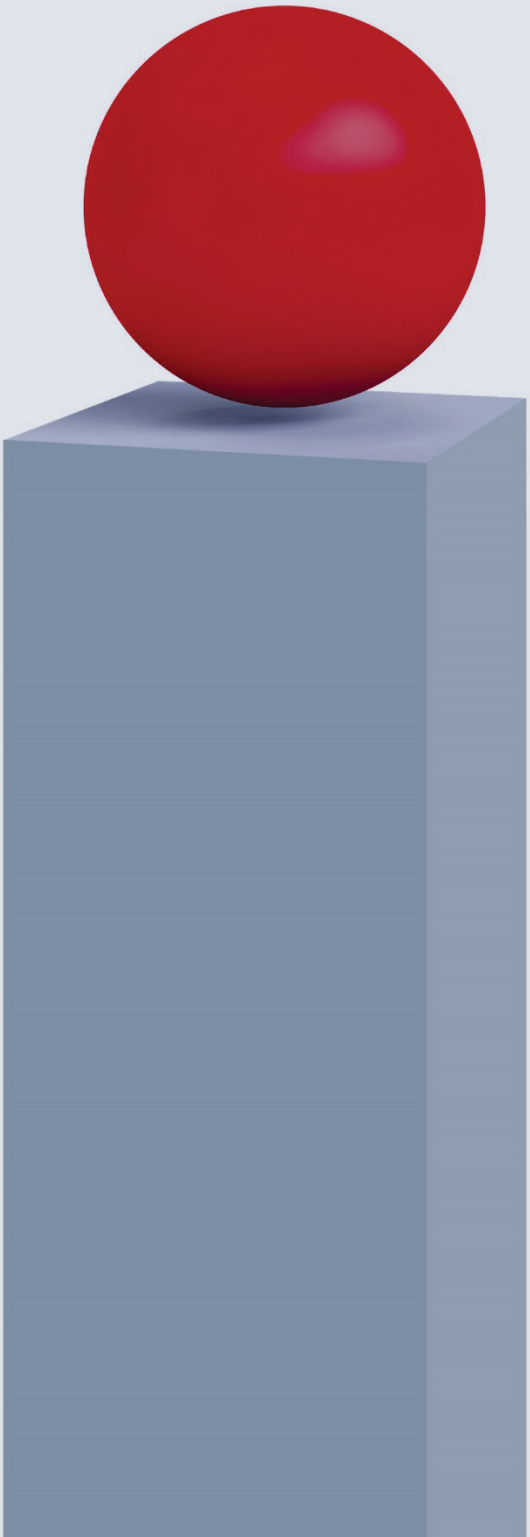

www.umar.gov.si

Zbirka Kratke analize

Poslovanje gostinskih podjetij do leta 2024

Izdajatelj:
Urad RS za makroekonomske analize in razvoj
Gregorčičeva 27
1000 Ljubljana

Avtor: Mojca Koprivnikar Šušteršič

Tehnično urejanje: Mojca Bizjak

Ljubljana, september 2025

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani
COBISS.SI-ID 247470083
ISBN 978-961-6839-66-2 (PDF)

Spletna lokacija publikacije:
https://www.umar.gov.si/publikacije/kratke-analize/publikacija/poslovanje-gostinskih-podjetij-do-leta-2024

Publikacija je brezplačna.

©2025, Urad RS za makroekonomske analize in razvoj
Razmnoževanje publikacije ali njenih delov ni dovoljeno.
Objava besedila in podatkov v celoti ali deloma je dovoljena le z navedbo vira.

Vsebina

Povzetek 1
1 Uvod 2
2 Poslovanje gostinskih gospodarskih družb 3
3 Poslovanje gostinskih samostojnih podjetnikov 13
4 Zaključek 14
Literatura in viri 15

Povzetek

V kratki analizi proučimo poslovanje gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov v gostinstvu v obdobju 2008–2024, z največjim poudarkom na analizi poslovanja med ter po epidemiji. Analiziramo statistične podatke iz bilanc stanja in izkaza poslovnega izida gospodarskih družb, ki ustvarijo od 80 % do 85 % dodane vrednosti gostinske dejavnosti, ter samostojnih podjetnikov, ki ustvarijo od 15 % do 20 % dodane vrednosti v gostinstvu. Podatki za vsako od analiziranih let vključujejo poslovne subjekte, ki so v tistem letu dejansko poslovali. Vse kategorije primerjamo v tekočih cenah, veliko primerjav predstavimo tudi grafično.

Poslovanje gostinskih podjetij je v letih 2020–2022 na eni strani močno zaznamovala epidemija covida-19 s strogimi ukrepi za omejitev širjenja okužb in obsežnimi omejitvami poslovanja, na drugi strani pa vladni ukrepi za spopadanje z epidemijo in njenimi posledicami za prebivalstvo ter gospodarstvo. Zaradi zaprtja obratov in omejitev pri poslovanju so gostinske družbe v letu 2020 poslovno leto zaključile z visoko neto čisto izgubo. Poslovanje se je ob ponovno večjem trošenju prebivalstva po prvem valu epidemije in podpori različnih vladnih ukrepov naslednje leto že izboljšalo, neto čisti dobiček pa je še precej zaostajal za letom 2019. Po odpravi še zadnjih omejitev poslovanja sredi februarja 2022 se je poslovanje gostinskih družb v tem letu ter nadalje v letih 2023 in 2024 izboljševalo. Po epidemiji so se tuji turisti postopoma vračali v Slovenijo, tako da je število njihovih prenočitev leta 2023 preseglo raven iz leta 2019, lani pa se je še povečalo. Število prenočitev domačih gostov pa se je po občutni rasti v letih 2020 in 2021 v naslednjih treh letih umirilo na podobno raven kot pred epidemijo. Neto čisti dobiček se je do leta 2024 močneje okrepil in bil glede na leto 2019 (nominalno) več kot za 60 % večji, kar je bilo izrazitejše povečanje kot v povprečju vseh gospodarskih družb. Svoje poslovanje so do leta 2023 izboljšale družbe obeh oddelkov. Večjo rast so dosegli v strežbi pijač in hrane, kjer se je neto čisti dobiček v letu 2023 glede na 2019 več kot podvojil, leta 2024 pa se je zaradi slabšega finančnega poslovanja zmanjšal za dobro desetino. Občutneje, za več kot petino, pa so neto čisti dobiček v letu 2024 še povečale družbe gostinskih nastanitvenih storitev. Te so povečale tudi gospodarnost poslovanja in donosnost sredstev ter prihodkov, gospodarnost in donosnost sredstev pa sta bili najvišji od leta 2008. V zadnjih letih so precej bolje poslovali tudi gostinski samostojni podjetniki. Njihova neto dodana vrednost se je leta 2024 še okrepila, tako da je bil njihov delež v dodani vrednosti vseh samostojnih podjetnikov najvišji v celotnem obdobju.

1 Uvod

V kratki analizi proučimo statistične podatke iz bilanc stanja in izkaza poslovnega izida[1] gospodarskih družb, ki ustvarijo od 80 % do 85 % dodane vrednosti celotne gostinske dejavnosti, ter samostojnih podjetnikov s 15 % do 20 % dodane vrednosti celotne gostinske dejavnosti. Zanimajo nas glavne značilnosti poslovanja in njihov premoženjsko-finančni položaj. Podatki za vsako od analiziranih let vključujejo poslovne subjekte, ki so v tistem letu dejansko poslovali. Vse kategorije primerjamo v tekočih cenah, veliko primerjav predstavimo tudi grafično.

Zaradi spremembe Standardne klasifikacije dejavnosti z letom 2008 v kratki analizi večinoma analiziramo obdobje po tem letu, pri čemer se najbolj posvetimo analizi poslovanja gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov v gostinstvu v letu 2024. Poslovanje primerjamo z letom 2023, pa tudi s poslovanjem pred (leto 2019) in med epidemijo covida-19. Od pomladi 2020 do pomladi 2022 se je namreč Slovenija, podobno kot ostale države, spoprijemala z več valovi okužb s koronavirusom, ki so jih zaznamovali tudi strogi ukrepi za omejitev njihovega širjenja. Med storitvami, katerih delovanje je bilo v tem obdobju močno omejeno, je bilo tudi gostinstvo, saj so bili med razglasitvijo epidemije gostinski in nastanitveni obrati delno ali v celoti zaprti, tudi med sproščanjem ukrepov pa je bilo njihovo delovanje večkrat omejeno z delovnim časom, številom oseb za mizo, okuženostjo v regiji, velikostjo nastanitvenih obratov, zasedenostjo vseh kapacitet, kasneje pa s pogojem PCT[2]. Po odpravi vseh omejitev poslovanja sredi februarja 2022 se je poslovanje gostinskih podjetij lahko normaliziralo in se do konca leta ter nadalje v letih 2023 in 2024 izboljševalo.

Analizo smo razdelili na poglavja, v katerih obravnavamo poslovanje gospodarskih družb in poslovanje gostinskih samostojnih podjetnikov. Vključili smo tudi tri okvirje s podrobnejšo analizo prenočitev turistov: glede na državo, iz katere prihajajo, glede na vrste turističnih krajev, kjer so prenočili, in glede na mesec ter vrsto namestitvenih obratov izbrane prenočitve.

[1] Objavlja jih AJPES na podlagi letnih poročil, ki jih enkrat letno predložijo gospodarske družbe.

[2] Zaprtje ali omejitve so vplivale na slabšo obiskanost gostinskih in nastanitvenih obratov ter posledično manjši prihodek. Poleg omejitev pri poslovanju podjetij v gostinstvu pa so na njihovo poslovanje vplivali tudi vladni ukrepi za blažitev negativnih posledic epidemije za prebivalstvo in gospodarstvo ter za pospešitev okrevanja. Poleg ukrepov, ki so ohranjali število zaposlenih, so bili najbolj ranljivim skupinam prebivalstva izplačani tudi krizni dodatki, uvedeni so bili tudi turistični boni in boni za koriščenje v bolj prizadetih dejavnostih turizma, gostinstva, športa in kulture. Za podrobnejšo vsebino ukrepov glej Pomladansko napoved gospodarskih gibanj (UMAR, 2021b) in Jesensko napoved gospodarskih gibanj (UMAR, 2021a).

2 Poslovanje gostinskih gospodarskih družb

Dodana vrednost in število zaposlenih v gostinskih gospodarskih družbah, ki sta se v letu 2020 ob izbruhu epidemije covida-19 močno zmanjšala, sta se v naslednjih štirih letih ponovno povečala. Po rasti v obdobju 2015–2019 se je dodana vrednost gostinskih družb leta 2020 močno zmanjšala. V naslednjih letih se je ponovno povečala in v letu 2022 presegla raven iz leta 2019[3]. Leta 2024 je bila medletno večja za 5,8 %. S tem se je njen delež v skupni dodani vrednosti povečal na 2,9 %, kar je bilo največ od leta 2008. Po zmanjšanju v letu 2020, ki bi bilo brez ukrepov vlade za ohranjanje delovnih mest še precej večje, saj je kar okoli 73 % vseh podjetij v gostinstvu v obdobju veljavnosti ukrepa vsaj enkrat koristilo ukrep čakanje na delo (za več glej Koprivnikar Šušteršič, 2022), se je v naslednjih štirih letih povečalo tudi število zaposlenih. To je leta 2024 za 7 % preseglo raven pred epidemijo (v povprečju gospodarskih družb pa za 4,6 %). Ob takšnih gibanjih se je po letu 2020 povečala tudi produktivnost gostinskih družb (dodana vrednost na zaposlenega), v letu 2024 medletno za 5,8 % (v povprečju gospodarskih družb pa za 4,6 %). Produktivnost družb, ki se ukvarjajo z gostinskimi nastanitvenimi dejavnostmi (I 55), se je v letu 2024 povečala za 4,8 % in bila od ravni iz leta 2019 večja za 38 %, kar je podobno kot pri povprečju gospodarskih družb. Produktivnost družb, ki se ukvarjajo s strežbo jedi in pijač (I 56), pa se je v letu 2024 povečala za 6,2 % in bila od ravni iz leta 2019 večja za 43,2 %. Največji del oddelka nastanitvenih storitev sicer predstavljajo hoteli in podobni obrati (I 55.1), v oddelku strežba jedi in pijač pa restavracije in družbe druge strežbe jedi (I 56.1).

Slika 1: Najvišji delež v dodani vrednosti in zaposlenosti v dejavnosti gostinstva so imele v letu 2024 družbe, ki se ukvarjajo s strežbo jedi in pijač

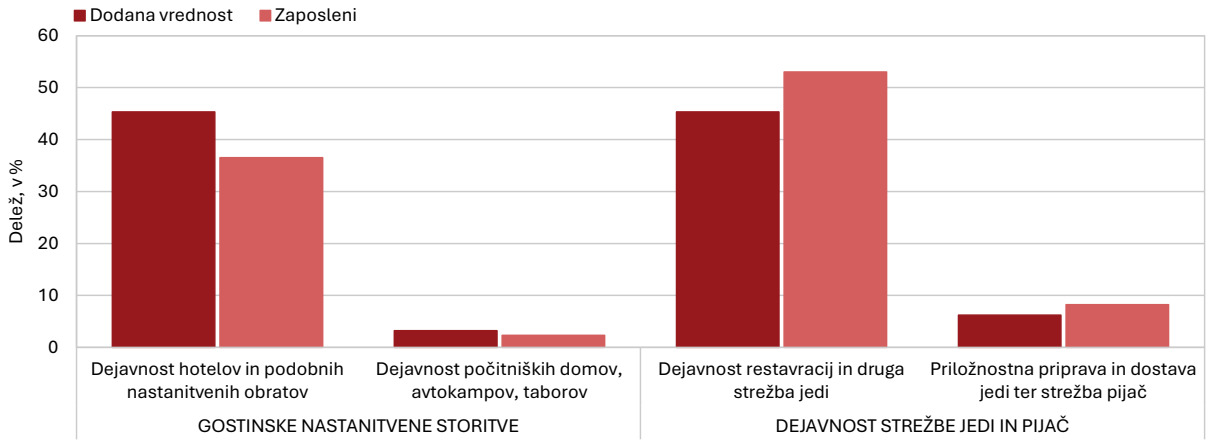

Vir podatkov: AJPES (2025), lastni izračuni.

Po poslovanju z neto čisto izgubo v letu 2020 so gostinske družbe naslednja leta zaključile z neto čistim dobičkom, ki je bil leta 2024 za 62 % večji kot leta 2019. Gostinske družbe so v obdobju 2008–2014 poslovale z neto čisto izgubo, ki je bila posledica visoke neto izgube iz financiranja, po letu 2010 pa tudi neto izgube iz poslovanja. Od leta 2015 se je neto poslovni dobiček povečeval, neto izguba iz financiranja pa zmanjševala. Neto čisti dobiček je bil tako leta 2019 s 57,7 mio evrov za več kot polovico višji kot pred letom. Izboljševanje poslovnih rezultatov je v letu 2020 prekinila epidemija covida-19 in omejitve poslovanja, ki so bile pri gostinskih družbah zelo obsežne. Gostinske družbe so tako leto 2020 zaključile z neto čisto izgubo v višini 77,4 mio evrov. Poslovanje se je v naslednjih letih precej izboljšalo, saj so družbe že v letu 2021 ponovno poslovale z neto čistim dobičkom, ki se je do leta 2024 povečal na 93,5 mio evrov. Rezultate poslovanja so do leta 2023 izboljševale družbe obeh oddelkov. Še posebej dobro so

[3] Dodana vrednost brez upoštevanja subvencij, ki jih je država na podlagi ukrepov za ohranjanje delovnih mest namenila podjetjem in ki so v letih 2020 in 2021 močneje vplivale na višino dodane vrednosti.

poslovale družbe, ki se ukvarjajo s strežbo jedi in pijač, saj so svoj neto čisti dobiček v letu 2023 glede na leto 2019 več kot podvojile. Izboljšanje se je leta 2024 prekinilo, saj se je njihov neto čisti dobiček zmanjšal za dobro desetino. Občutneje, za več kot petino, pa so neto čisti dobiček v letu 2024 še povečale družbe gostinskih nastanitvenih storitev.

Tabela 1: Kazalniki poslovanja gospodarskih družb gostinstva v izbranih letih

	2008	2010	2015	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Število gospodarskih družb	2.318	2.541	3.208	3.365	3.549	4.005	4.002	4.050	4.042
Število zaposlenih[1]	17.255	17.067	16.857	22.236	20.467	20.938	22.399	23.453	23.799
Delež zaposlenih v vseh družbah (v %)	3,4	3,7	3,8	4,3	4,0	4,0	4,2	4,3	4,4
Delež dodane vrednosti v vseh družbah (v %)	2,3	2,4	2,5	2,8	2,0	2,5	2,8	2,8	2,9
Neto[2] čisti dobiček/izguba (v mio EUR)	-27,6	-59,4	0,0	57,7	-77,4	45,1	71,1	88,3	93,5
VELIKOST									
Sredstva/podjetje (v tisoč EUR)	1.004	995	628	726	725	729	744	775	802
Število zaposlenih/podjetje	7,4	6,7	5,3	6,6	5,8	5,2	5,6	5,8	5,9
OPREMLJENOST DELA S SREDSTVI									
Povprečna sredstva/zaposlenega (v tisoč EUR)	127	146	121	105	124	136	130	130	133
GOSPODARNOST									
Gospodarnost poslovanja	1,022	0,987	1,012	1,052	0,945	1,043	1,055	1,061	1,063
DONOSNOST									
Donosnost sredstev (v %)	-1,3	-2,4	0,0	2,5	-3,0	1,6	2,4	2,9	3,0
Donosnost prihodkov (v %)	-2,4	-5,6	0,0	3,6	-6,7	2,9	3,4	3,8	3,8
PRODUKTIVNOST									
Dodana vrednost/zaposlenega (v EUR)	24.068	23.679	26.630	30.351	23.812	32.500	36.807	40.138	42.470
STROŠKI DELA									
Stroški dela/zaposlenega (v EUR)	16.990	17.927	18.804	21.323	20.970	22.890	25.688	28.130	29.948
Delež stroškov dela v dodani vrednosti (v %)	70,6	75,7	70,6	70,3	88,1	70,4	69,8	70,1	70,5
FINANCIRANJE IN PLAČILNA SPOSOBNOST									
Delež dolga v virih sredstev (v %)	58,0	63,6	61,0	54,3	57,1	57,1	58,5	57,0	55,4
Delež kratk. obveznosti v virih sredstev (v %)	26,4	30,1	29,3	21,9	20,4	22,1	22,4	23,4	23,7
Kapitalska pokritost dolg. sredstev (v %)	50,6	42,3	46,9	56,7	51,8	53,2	55,4	57,7	58,6
Dolg. pokritost dolg. sredstev in zalog (v %)	86,2	79,5	83,3	94,8	94,2	95,8	96,9	97,6	96,7
IZVOZNA USMERJENOST									
Delež čistih prihodkov od prodaje na tujem trgu (v %)	4,4	3,4	3,0	2,5	1,8	2,4	2,4	2,2	2,2
STRUKTURA SREDSTEV									
Delež dolg. sredstev v sredstvih (v %)	83,0	86,0	83,1	80,6	82,9	79,1	77,6	75,9	76,3
Delež strojev in naprav ter druge opreme in naprav v dolgoročnih sredstvih (v %)	10,0	8,9	8,4	9,7	9,4	9,8	10,1	11,3	11,8

Vir podatkov: AJPES (2025), lastni izračuni. Opombe: [1] Podatki o številu zaposlenih pomenijo povprečno število zaposlenih na podlagi delovnih ur v obračunskem obdobju in se zato razlikujejo od podatkov o številu zaposlenih, ki jih objavlja SURS. [2] Razlika med čistim dobičkom in izgubo obračunskega obdobja.

Okvir 1: Prenočitve turistov v Sloveniji glede na državo, iz katere prihajajo

Skupno število prenočitev, ki se je v letu 2020 zmanjšalo za 42 %, se je v naslednjih letih krepilo, vendar šele v letu 2023 preseglo raven iz leta 2019; rast se je nadaljevala tudi lani. Po skoraj za tretjino večjem številu prenočitev domačih turistov v letu 2020 se je njihovo število tudi zaradi unovčevanja bonov v letu 2021 še povečalo in s skoraj 6,6 mio prenočitev za skoraj polovico preseglo raven iz leta 2019. V naslednjih treh letih se je zmanjšalo na 4,5 mio, kar je bilo v letu 2024 za 2 % več kot leta 2019 oz. podobno kot v letih 2017 in 2018. Število prenočitev tujih turistov, predvsem iz bližnjih držav, se je po močnem, 70-odstotnem, upadu ob izbruhu epidemije (2020) v letu 2021 že precej povečalo, vendar je še vedno močno (za 58 % oz. 6,6 mio prenočitev) zaostajalo za letom 2019. Do leta 2024 se je njihovo število povečalo na 12,4 mio, kar je bilo za 9 % več kot leta 2019. Ob povratku tujih gostov je bila struktura prenočitev v letu 2023 izenačena z letom 2019, ko so prenočitve tujih gostov predstavljale 72 % vseh prenočitev. V letu 2024 se je struktura prenočitev še nekoliko prevesila v korist tujih turistov (73 %, kar je največ od leta 2010). Povprečna doba bivanja, ki se je od leta 2010 do leta 2019 zmanjšala za 0,6 prenočitve pri domačih turistih oz. 0,3 pri tujih turistih, se je v obdobju med epidemijo, pri domačih gostih pa tudi v letu 2023, prehodno povečala. V letu 2024 se je povprečno število prenočitev na turista ponovno zmanjšalo in bilo pri tujih turistih z 2,4 prenočitve podobno kot leta 2019, ko je bilo sicer do lani najnižje, pri domačih turistih pa z 2,9 prenočitve med najnižjimi do lani.

Slika 2: Rast števila prenočitev domačih turistov med epidemijo covida-19 je poleg omejitve potovanj v tujino spodbudila tudi uvedba turističnih bonov; število prenočitev tujih turistov po epidemiji ponovno raste

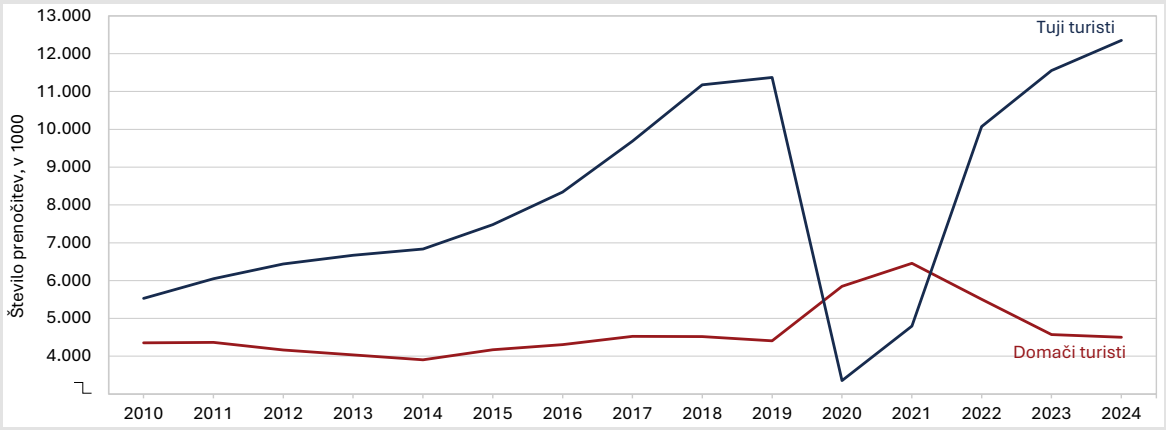

Vir podatkov: SURS (2025), lastni izračuni.

Slika 3: Povprečna doba bivanja je leta 2024 ostala podobna kot pred epidemijo

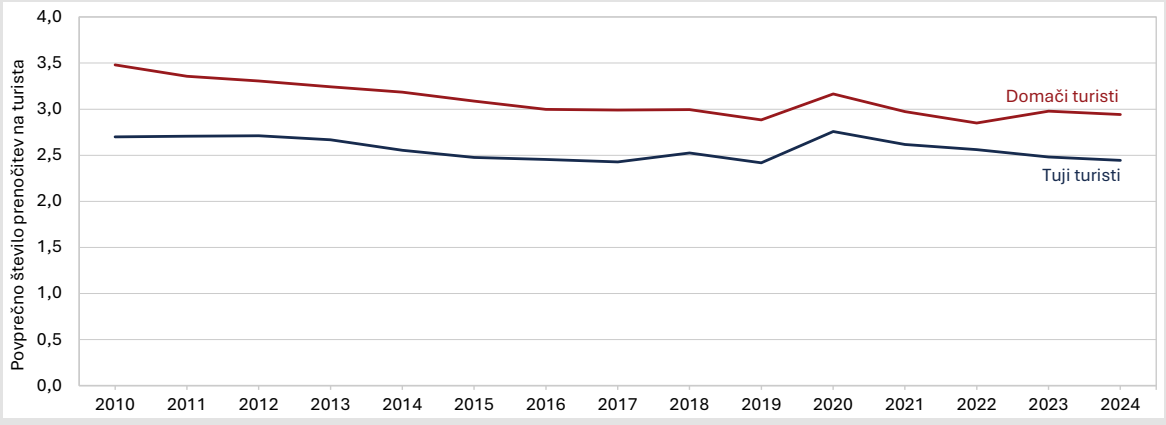

Vir podatkov: SURS (2025), lastni izračuni.

Med najpomembnejšimi državami za slovenski turizem se je v obdobju 2019–2024 najbolj povečalo število prenočitev gostov iz Francije, Nemčije, Hrvaške in iz višegrajskih držav. Število prenočitev gostov iz Nemčije, ki so v strukturi tujih prenočitev najpomembnejši, je bilo v letu 2024 za skoraj 30 % večje kot leta 2019. Njihov delež v tujih prenočitvah se je do leta 2023 povečal za 3 o. t. na 16,4 %, v letu 2024 ob podpovrečni rasti pa nekoliko zmanjšal (na 15,9 %). Na drugem mestu je ostala Italija (8,9-odstoten delež v letu 2024), pri čemer je bilo število prenočitev italijanskih gostov še vedno precej (za 14 %) manjše kot v letu 2019. Podobno kot pred epidemijo je bilo število prenočitev Avstrijcev, ki so v strukturi prenočitev v letu 2024 imeli 8,2-odstoten delež. Visoke rasti so v letu 2024 glede na leto 2019 dosegle prenočitve turistov iz Hrvaške (+30 %), Francije (+40 %) in višegrajske skupine (Češka +34 %, Madžarska +25 %, Poljska +56 % in Slovaška +51 %); slednji so skupaj v letu 2024 ustvarili 16,5 % vseh tujih prenočitev (v letu 2019 pa 13,1 %). Za rezultati iz leta 2019 so v letu 2024 močneje zaostajale predvsem prenočitve gostov iz oddaljenih držav (Kitajska, Koreja, Japonska), držav pod vplivom vojn (Rusija, Izrael), pa tudi iz Bosne in Hercegovine.

Slika 4: Število prenočitev turistov iz Italije, azijskih držav, Izraela in Rusije leta 2024 še ni doseglo ravni iz leta 2019

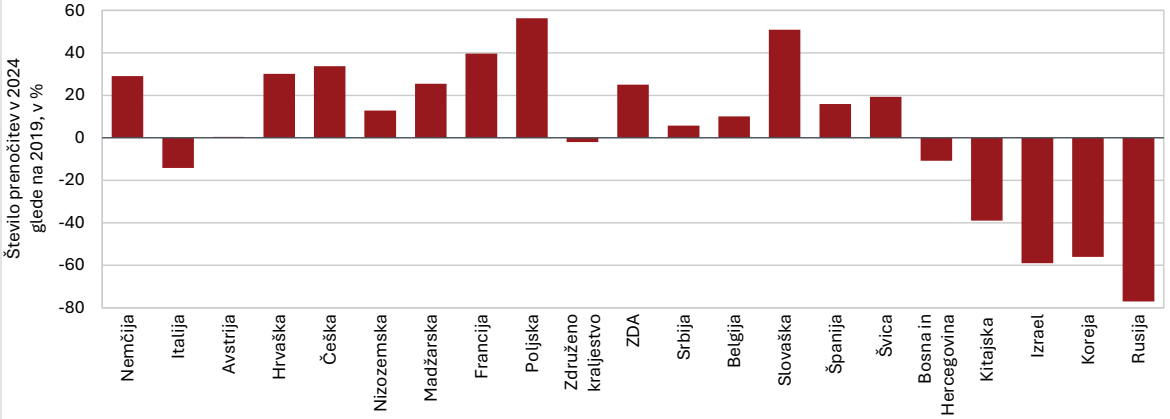

Vir podatkov: SURS (2025), lastni izračuni. Opomba: Države so razvrščene glede na delež prenočitev v vseh prenočitvah tujih gostov v Sloveniji v letu 2024; največji delež imajo turisti iz Nemčije.

Neto izguba iz poslovanja, ki jo je v letu 2020 povzročil izbruh epidemije covida-19, se je leta 2021 že prelevila v neto dobiček iz poslovanja. Poslovanje gostinskih družb je bilo po letu 2009, ko so še poslovale z neto dobičkom iz poslovanja, iz leta v leto slabše, tako da so leto 2014 končale z neto izgubo iz poslovanja v višini 31,5 mio evrov[4]. Ob večjih prodajnih prihodkih zaradi povečanega obiska predvsem tujih turistov in ob zmanjšanju odpisov vrednosti, ki so bili v prejšnjih letih zelo visoki, so gostinske družbe poslovanje v naslednjih petih letih precej izboljšale in leto 2019 zaključile z 79,7 mio evra neto dobička iz poslovanja[5]. Zaradi razglasitve epidemije doma in po svetu ter z njo povezanih ukrepov (predvsem zaprtje gostinskih obratov med epidemijo in kasnejše omejitve pri poslovanju, potovanjih ter prestopanju mej), se je ta leta 2020 prevesil v močno izgubo iz poslovanja (v višini 65,8 mio evrov). Poslovni prihodki so se namreč ob

[4] Poslabšanje so povzročile predvsem družbe nastanitvenih dejavnosti, ki so po letu 2009 poslovale negativno.

[5] Na izboljšanje rezultatov je leta 2014 po naši oceni vplival tudi boj proti sivi ekonomiji, leta 2016 pa uvedba davčnih blagajn. Podatki Ministrstva za finance in Davčnega urada RS (DURS, 2014) kažejo, da se je v letih 2013 in 2014 izboljšalo prostovoljno izpolnjevanje davčnih obveznosti in število samoprijav ter zmanjšalo število kršitev ob inšpekcijskih pregledih. Število zaposlenih v družbah, ki se ukvarjajo s strežbo jedi in pijač, se je tako v letu 2014 povečalo za 6,6 %, čisti prihodki od prodaje pa za 7,4 %. Po podatkih Finančne uprave RS (FURS, 2017) je bil učinek davčnih blagajn, uvedenih leta 2016, izkazan z višjimi vplačili neto DDV, prispevkov za socialno varnost, dohodnine, davka od dohodkov pravnih oseb in davka od dohodkov iz dejavnosti. Skupni učinek teh kategorij so ocenili na 81 mio EUR, na kar je vplivalo tudi poslovanje gostinskih družb, med njimi predvsem podjetij, ki se ukvarjajo s strežbo jedi in pijač.

zmanjšanju števila prenočitev in manjši potrošnji domačega prebivalstva zmanjšali za 29 %[6]. V celotnem letu so se precej zmanjšali tudi poslovni odhodki (za petino), vendar manj od prihodkov, na kar je vplivalo tudi manjše zmanjšanje stroškov dela (le za desetino), pod vplivom vladnih ukrepov za ohranjanje delovnih mest in podporo dohodkom zaposlenih (npr. povračila za čakanje na delo, krizni dodatek, delno subvencioniranje skrajšanega delovnega časa idr.)[7]. Sproščanje omejitev pri poslovanju in prehajanju mej, nadaljevanje unovčevanja turističnih bonov ter uvedba bonov, ki jih je bilo mogoče koristiti v bolj prizadetih dejavnostih turizma, gostinstva, športa in kulture (za več glej Koprivnikar Šušteršič, 2022), in ohranitev razmeroma ugodne dohodkovne situacije gospodinjstev[8] so vplivali na izboljšanje poslovanja v letu 2021.

Slika 5: Z neto čistim dobičkom so v letu 2024 poslovale družbe obeh oddelkov

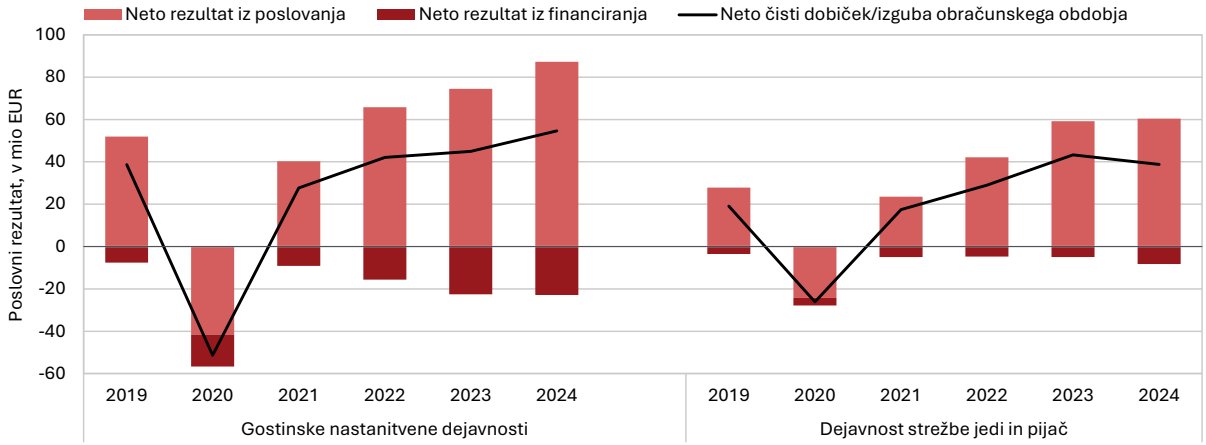

Vir podatkov: AJPES (2025), lastni izračuni.

Neto dobiček iz poslovanja gostinskih gospodarskih družb se je po letu 2021 še povečal. Po odpravi še zadnjih omejitev poslovanja sredi februarja 2022 v Sloveniji in izboljšanju epidemiološke slike po svetu se je poslovanje gostinskih družb v letu 2022 ter v kasnejših letih še izboljšalo. Ob povečevanju števila prenočitev turistov (Okvir 1) in njihovega trošenja so se povečevali tudi poslovni prihodki, ki so bili v letu 2024 medletno večji še za 6,1 %. Nekoliko manj so se povečali poslovni odhodki (za 5,8 %), med njimi ponovno najbolj stroški dela (za 8 %), na kar je vplivala rast števila zaposlenih in povišanje minimalne ter povprečne plače. Ob močnejši rasti poslovnih prihodkov od poslovnih odhodkov so gostinske družbe v obdobju 2021–2024 poslovale z neto dobičkom iz poslovanja, ki se je do leta 2024 povečal na 147,5 mio evrov (za 85 % več kot v letu 2019, kar je precej več od rasti vseh gospodarskih družb, ki je bila 53-odstotna). Precej boljše kot v letu 2019 so poslovale družbe obeh oddelkov, so pa višjo rast dosegli v strežbi pijač in hrane, kjer se je neto dobiček iz poslovanja v letu 2024 glede na leto 2019 več kot podvojil. Rast neto dobička iz poslovanja omenjenih družb se je sicer v letu 2024 upočasnila na 2 %. Okrepila pa se je rast družb gostinskih nastanitvenih dejavnosti (na 17 %), kjer je bil neto dobiček iz poslovanja v letu 2024 za 68 % večji kot leta 2019. Te družbe so povečale tudi gospodarnost poslovanja in donosnost sredstev ter prihodkov; pri tem sta bila gospodarnost in donosnost sredstev najvišji od leta 2008. Družbe v strežbi pijač in hrane so sicer nekoliko nekoliko poslabšale kazalnike donosnosti in gospodarnosti poslovanja, vendar so bile vrednosti še vedno precej visoke.

[6] Število prenočitev je bilo v januarju in februarju še razmeroma stabilno, z marcem se je več kot prepolovilo, aprila in maja pa zmanjšalo skoraj na nič. Čez poletje se je število prenočitev domačih turistov tudi zaradi uvedbe bonov za izboljšanje gospodarskega položaja na področju potrošnje turizma močno povečalo, medtem ko je število tujih turistov ostalo precej nižje kot v enakih mesecih leta 2019. V zadnjem četrtletju leta 2020 je ob ponovni razglasitvi epidemije in zaprtju nastanitvenih ter gostinskih obratov število prenočitev ponovno močno upadlo.

[7] Delodajalci so izplačila na podlagi ukrepov beležili kot strošek dela, pomoč države pa med subvencije ali druge poslovne prihodke, ki so del poslovnih prihodkov.

[8] Bruto razpoložljivi dohodek gospodinjstev se je v letu 2021 glede na leto 2020 realno povečal za 3,9 %.

Okvir 2: Prenočitve turistov glede na vrsto turističnih krajev

Tuji turisti so leta 2024 največkrat prenočili v gorskih občinah in Ljubljani (skupaj več kot polovica), sledile so prenočitve v obmorskih in zdraviliških občinah. V gorskih občinah so ustvarili 35 % vseh prenočitev, v Ljubljani pa 20 %. Rast prenočitev v letu 2024 glede na 2019 je bila v obeh vrstah krajev nadpovprečna, tako da se je njun skupni delež v tem obdobju povečal za 3 o. t. Več kot polovico prenočitev v gorskih krajih so gostile tri občine – Bled, Kranjska Gora in Bohinj. Največkrat so v gorskih krajih v letu 2024 prenočili turisti iz Nemčije (22 % vseh prenočitev tujih turistov), z 8-odstotnim deležem sledijo Nizozemci in Čehi. Obisk Ljubljane se je zaradi vedno večje prepoznavnosti v tujini nadpovprečno povečeval že v preteklem desetletju, tako da je število prenočitev tujih turistov leta 2014 prvič preseglo 1 mio, leta 2018 2 mio, leta 2024 pa doseglo skoraj 2,5 mio. Glede na leto 2019 se je v Ljubljani najbolj povečal obisk turistov iz bližnjih evropskih držav, pa tudi iz ZDA, močno, skoraj za petino, pa je bil manjši obisk turistov iz oddaljenih, predvsem azijskih držav, ki so do epidemije svoj obisk močno povečevale in so imele v letu 2019 10-odstoten delež v prenočitvah tujih turistov v Ljubljani (v letu 2024 pa 7 %). Podoben delež prenočitev kot v letu 2019 (16 %) so tuji turisti opravili v obmorskih krajih, kjer je med tujimi turisti največ Avstrijcev, Nemcev in Italijanov (skupaj skoraj polovico vseh prenočitev tujih gostov v obmorskih krajih). Med vsemi vrstami krajev se je število prenočitev tujih gostov v letu 2024 glede na leto 2019 zmanjšalo le v zdraviliških krajih (za 12 %), tako da se je zmanjšal tudi njihov delež v prenočitvah tujih turistov v zdraviliških krajih (za 3 o. t. na 12 %). Močno (za 88 %) se je zmanjšalo število prenočitev ruskih gostov, manjše kot v letu 2019 pa je bilo tudi število prenočitev italijanskih, avstrijskih in nemških gostov. Na drugi strani se je močneje povečalo število prenočitev gostov iz nekaterih držav višegrajske skupine in Hrvaške.

Domači turisti so leta 2024 največkrat prenočili v zdraviliških, obmorskih in gorskih občinah. 40 % vseh prenočitev so opravili v zdraviliških krajih, kjer se je število prenočitev v 2024 glede na 2019 povečalo za 3 %. Podobno se je povečalo število tudi v obmorskih krajih, kjer so domači turisti opravili 26 % vseh prenočitev. Obisk v gorskih krajih, kjer je prenočila slaba petina slovenskih turistov, se je v tem obdobju zmanjšal za 5 %; lani kar za 6 %. Število prenočitev se je glede na leto 2019 najbolj povečalo v Ljubljani, kjer pa je prenočilo le 2 % slovenskih turistov.

Slika 6: Največ prenočitev so tuji gostje v letu 2024 opravili v gorskih, domači pa v zdraviliških krajih

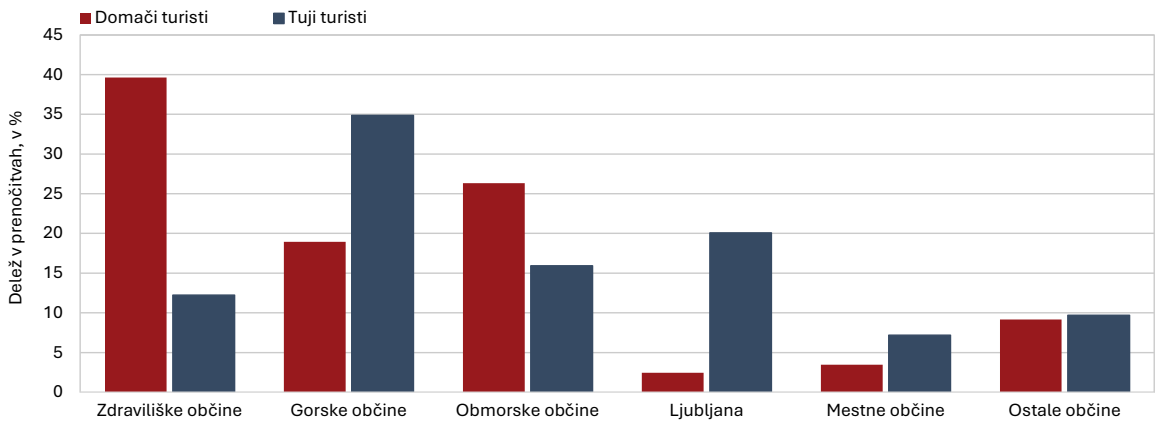

Vir podatkov: SURS (2025), lastni izračuni.

Slika 7: Rast stroškov dela na zaposlenega je tudi v letu 2024 presegla rast produktivnosti

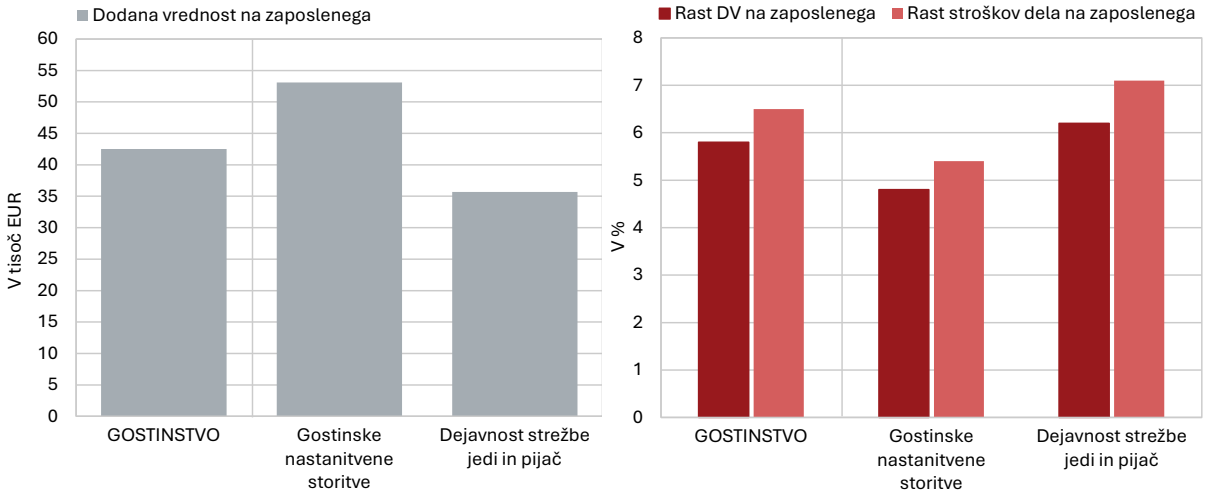

Vir podatkov: AJPES (2025), lastni izračuni.

Slika 8: Donosnost sredstev in prodaje je bila v letu 2024 visoka

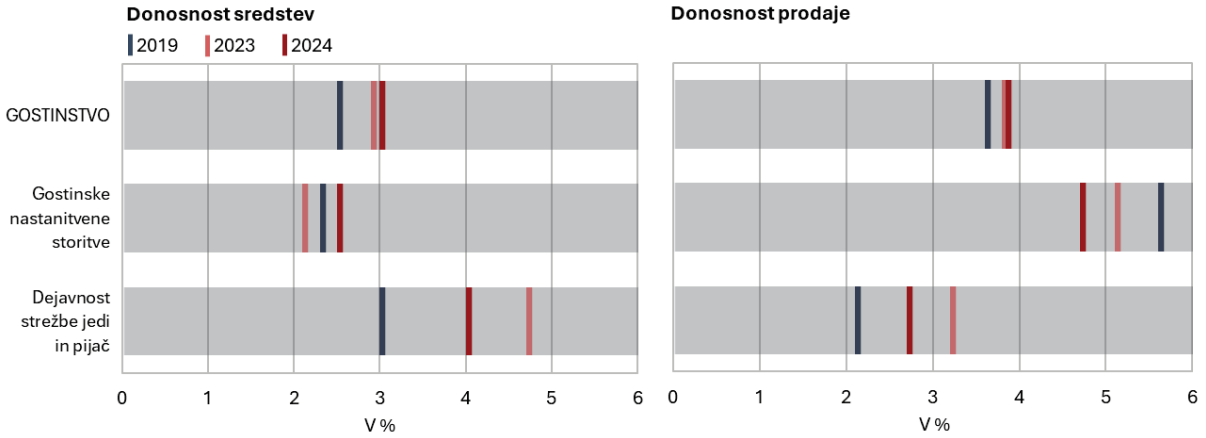

Vir podatkov: AJPES (2025), lastni izračuni.

Gostinske družbe so do leta 2024 močno povečale izgubo iz financiranja. Finančno poslovanje se je po poslabševanju do leta 2012 v obdobju 2013–2019 izboljšalo, kasneje pa spet močneje poslabšalo. Neto izguba iz financiranja, ki je bila najvišja v letu 2012 (77,9 mio evrov), se je do leta 2019 zmanjšala na 11,1 mio evrov, do leta 2024 pa ponovno močno povečala (na 31,1 mio evrov). Finančno poslovanje družb nastanitvenih dejavnosti, ki se je od leta 2019 do leta 2023 močneje poslabšalo (na 22,6 mio evrov izgube), je v letu 2024 ostalo podobno kot v letu prej. Bistveno pa so svoje finančno poslovanje v letu 2024 poslabšale družbe v strežbi pijač in hrane, ki se jim je ob povečanju finančnih odhodkov ter zmanjšanju finančnih prihodkov izguba iz financiranja povečala za 68 % na 8,2 mio evrov.

Slika 9: Gostinske družbe so leta 2024 še povečale finančne odhodke iz finančnih obveznosti

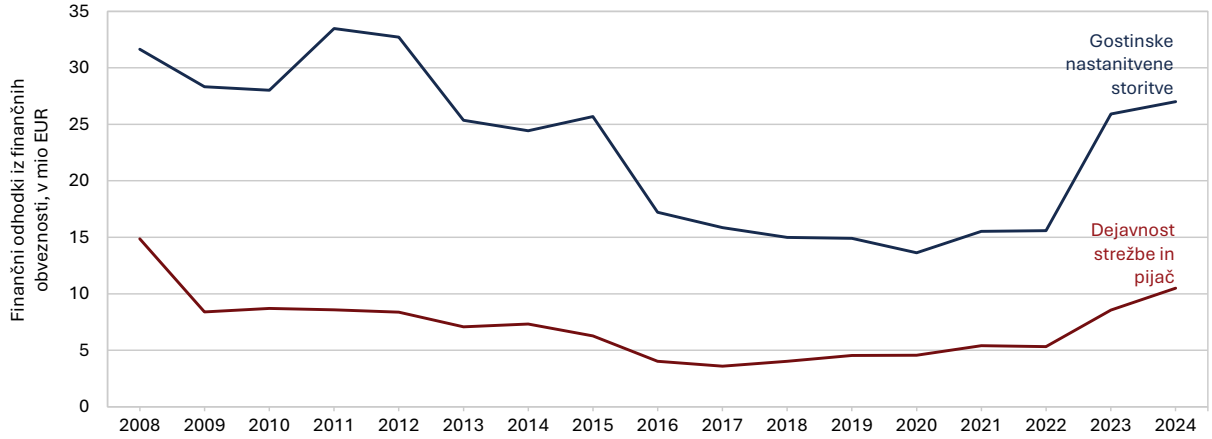

Vir podatkov: AJPES (2025), lastni izračuni.

Gostinske družbe so, po povečanju med epidemijo, v letu 2024 tretje leto zapored zmanjšale zadolženost. Dolg gostinskih družb se je, po zmanjševanju v obdobju 2015–2019, v letih 2020 in 2021 povečal, v naslednjih treh letih pa ponovno zmanjšal, in sicer na 55,3 % virov sredstev v letu 2024 (kar je bilo sicer več kot leta 2019). V zadnjih treh letih so zadolženost zmanjšale družbe obeh oddelkov – pri družbah z dejavnostjo strežbe jedi in pijač je bila v letu 2024 najnižja od leta 2008, pri družbah nastanitvenih dejavnosti pa je bila še vedno višja kot pred epidemijo. Ob povečanju kapitala se je družbam obeh oddelkov še nekoliko izboljšala kapitalska pokritost sredstev.

Slika 10: Zadolženost gostinskih družb se je po povečanju med epidemijo v naslednjih letih močno izboljšala

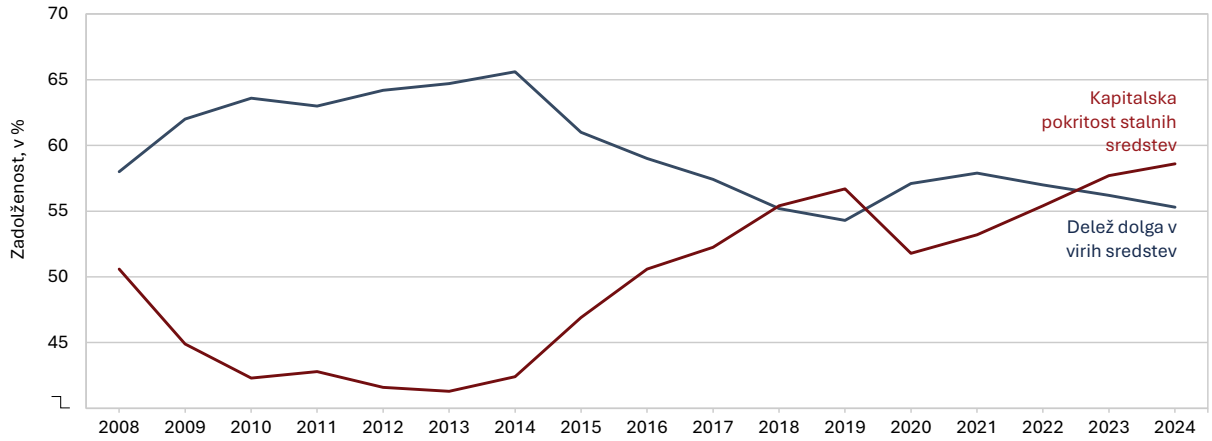

Vir podatkov: AJPES (2025), lastni izračuni.

Okvir 3: Prenočitve turistov glede na mesec dopusta in vrsto namestitvenih objektov

Tuji in domači turisti so leta 2024 v Sloveniji največkrat prenočili v poletnih mesecih; delež pri tujih gostih se je v primerjavi z letoma 2010 in 2019 še povečal. Tako domači kot tuji turisti v Sloveniji največkrat prenočijo v avgustu in juliju, sledi junij. Delež prenočitev v avgustu in juliju skupaj je sicer pri tujih turistih precej višji kot pri domačih (40 % proti 27 %). Koncentracija tujih prenočitev v teh dveh mesecih se je od leta 2010 oz. leta 2019 še povečala (za 5 o. t. od leta 2010 oz. za 2 o. t. od leta 2019), medtem ko je bil delež domačih turistov v letu 2024 podoben kot v letu 2019 in za 3 o. t. nižji kot v letu 2010. Sledijo prenočitve v juniju in septembru, kjer je delež v vsakem mesecu leta 2024 zajemal desetino vseh prenočitev tujih turistov in 9 % oz. 8 % vseh prenočitev domačih turistov.

Slika 11: Največ prenočitev so tuji (levo) in domači gostje (desno) v letu 2024 opravili v poletnih mesecih

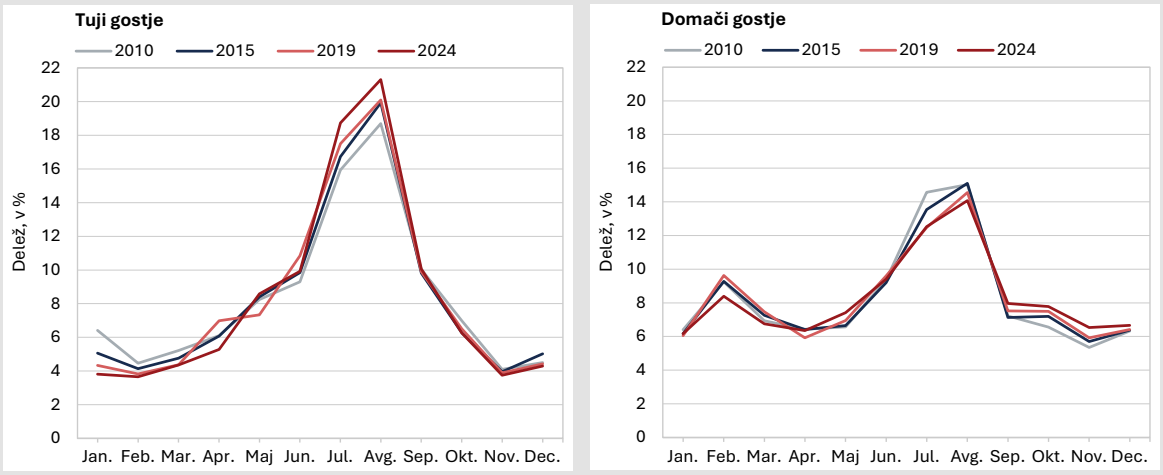

Vir podatkov: SURS (2025), lastni izračuni.

Slika 12: Število prenočitev se je v letu 2024 glede na leto 2010 najbolj povečalo v enostavnejših oblikah namestitvenih obratov

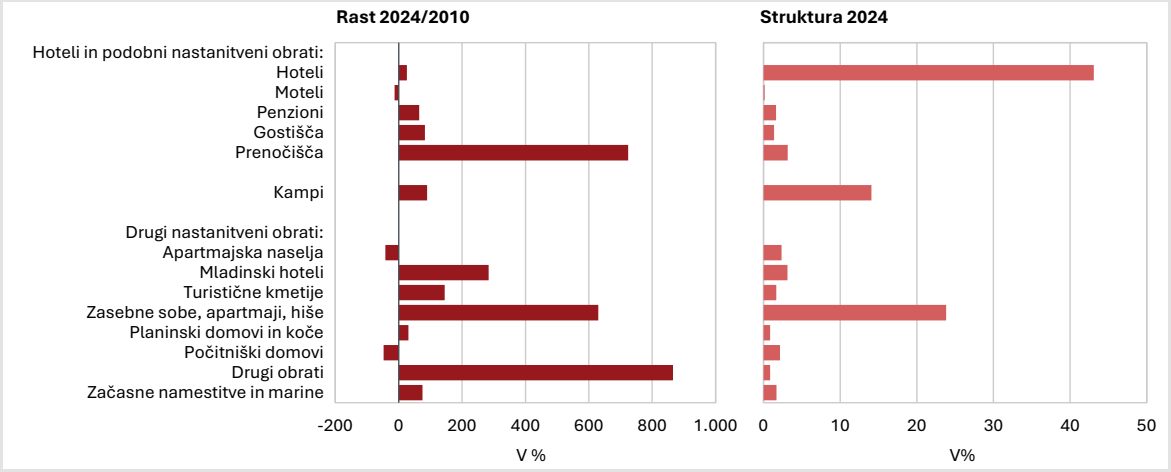

Vir podatkov: SURS (2025), lastni izračuni.

Na povečanje deleža prenočitev v poletnih mesecih je vplivala tudi sprememba strukture nastanitvenih obratov, kjer prenočujejo (tuji) turisti. Delež prenočitev v hotelih in podobnih nastanitvenih obratih v celotnem številu prenočitev se je od leta 2010 precej zmanjšal, povečal pa se

je v enostavnejših oblikah obratov, ki so pogosto privlačne le v toplejših mesecih, saj nimajo dodatne ponudbe oziroma niso namenjene celoletnemu obratovanju. Delež prenočitev v hotelih in podobnih nastanitvenih obratih, ki je bil še leta 2010 62-odstoten, se je do leta 2024 zmanjšal pod polovico (49 %). Delež prenočitev v kampih je leta 2024 ostal podoben kot v letih prej (14 % vseh prenočitev). Močno, s 25 % v letu 2010 na 37 % v letu 2024, pa se je povečal delež prenočitev v drugih nastanitvenih obratih, kjer dve tretjini prenočitev predstavljajo prenočitve v zasebnih sobah, apartmajih in hišah. Število prenočitev v slednjih se je od 0,6 mio v letu 2010 povečalo na 3,3 mio v letu 2019 in 4 mio v letu 2024; rast v letu 2024 glede na 2010 je bila 149-odstotna (skupaj vse prenočitve pa 71 %).

3 Poslovanje gostinskih samostojnih podjetnikov

Pomemben del dodane vrednosti dejavnosti gostinstva poleg gospodarskih družb ustvarijo samostojni podjetniki, in sicer od 15 % do 20 % skupne gostinske dodane vrednosti. Največ, skoraj 87 %, jih je leta 2024 poslovalo v dejavnosti strežbe jedi in pijač.

Število samostojnih podjetnikov, ki delujejo v gostinstvu, se je, po zmanjševanju do leta 2020, v zadnjih dveh letih ustalilo. Njihovo število se je po nihanjih v obdobju 2020–2022 v naslednjih dveh letih ustalilo na okoli 4250, kar je bilo nekoliko več kot leta 2019. Število zaposlenih pri samostojnih podjetnikih, ki se je do epidemije povečevalo, pa je bilo za 8 % manjše kot pred epidemijo. Dodana vrednost, na višino katere so podobno kot pri gospodarskih družbah vplivale subvencije za ohranjanje delovnih mest, se je, po zmanjšanju v letu 2020, v naslednjih letih ponovno okrepila. V letu 2022 je dodana vrednost (brez upoštevanja subvencij) že presegla raven iz leta 2019. Po razmeroma visoki rasti v letu 2024 je bil delež dodane vrednosti gostinskih samostojnih podjetnikov v skupni dodani vrednosti v letu 2024 z 11,4 % najvišji v celotnem opazovanem obdobju. Po zmanjšanju v letu 2020 sta se v naslednjih štirih letih povečala tudi produktivnost dela in podjetnikov dohodek, kar je bilo predvsem posledica višjega neto podjetnikovega dohodka iz poslovanja. Nanj je med epidemijo, predvsem v letu 2021, vplivalo tudi koriščenje bonov.

Tabela 2: Izbrani kazalniki poslovanja samostojnih podjetnikov v gostinstvu v izbranih letih

	2008	2010	2015	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Število podjetnikov	4.902	5.084	4.720	4.168	4.098	4.325	4.231	4.253	4.250
Število zaposlenih[1]	7.681	6.962	5.897	6.669	6.153	6.095	6.354	6.246	6.145
Delež dejavnosti v zaposl. vseh podjetnikov	12,3	13,8	14,4	15,1	14,7	15,0	15,7	15,4	15,7
Neto dodana vrednost/zap. (v EUR)	17.641	17.805	21.726	24.022	21.241	27.180	28.718	32.526	35.291
Delež v dodani vrednosti vseh podjetnikov	8,0	9,2	10,0	10,7	9,1	10,7	9,1	10,7	11,4
Neto[2] podjetnikov dohodek (v tisoč EUR)	20.130	10.535	21.974	25.882	8.347	33.655	25.159	31.338	36.019
Gospodarnost poslovanja	1,059	1,031	1,056	1,054	1,014	1,064	1,045	1,055	1,061

Vir podatkov: AJPES (2025), lastni izračuni.

Opombe: [1] Podatki o številu zaposlenih pomenijo povprečno število zaposlenih na podlagi delovnih ur v obračunskem obdobju in se zato razlikujejo od podatkov o številu zaposlenih, ki jih objavlja SURS. [2] Razlika med prihodki in odhodki obračunskega obdobja oz. podjetnikov dohodek, zmanjšan za negativni poslovni izid.

Slika 13: Rast neto podjetnikovega dohodka se je nadaljevala tudi v letu 2024, ko je prvič presegel rekordno vrednost iz leta 2021, ki je bila tudi posledica koriščenja bonov

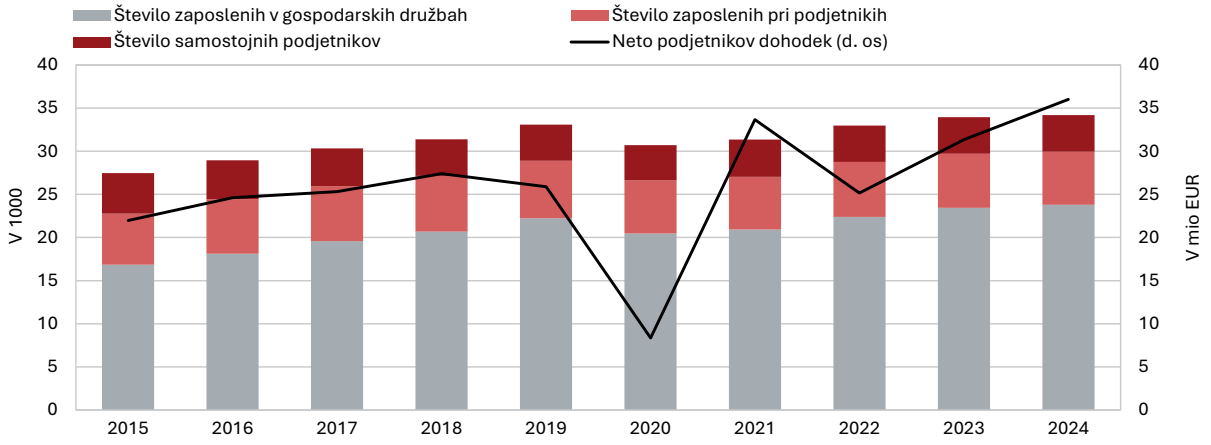

Vir podatkov: AJPES (2025), lastni izračuni.

4 Zaključek

Poslovanje gostinskih podjetij je v letih 2020–2022 na eni strani močno zaznamovala epidemija covida-19 s strogimi ukrepi za omejitev širjenja okužb in obsežnimi omejitvami poslovanja, na drugi strani pa vladni ukrepi za spopadanje z epidemijo ter njenimi posledicami za prebivalstvo in gospodarstvo. Zaradi zaprtja obratov in omejitev pri poslovanju so gostinske družbe v letu 2020 poslovno leto zaključile z visoko neto čisto izgubo. Poslovanje se je ob vnovičnem povečanju trošenja prebivalstva po prvem valu epidemije in podpori različnih vladnih ukrepov naslednje leto že izboljšalo, neto čisti dobiček pa je še precej zaostajal za letom 2019. Po odpravi še zadnjih omejitev poslovanja sredi februarja 2022 se je poslovanje gostinskih družb do konca leta 2022 in nadalje v letih 2023 ter 2024 izboljševalo.

Glavni poudarki iz analize:

- **Družbe gostinskih nastanitvenih storitev so v letu 2024 svoje poslovanje še izboljšale.**
  Po bolj umirjenem povečanju v preteklih letih se je neto čisti dobiček v letu 2024 povečal za več kot petino, in sicer zaradi večjega dobička iz poslovanja. Družbe so povečale tudi gospodarnost poslovanja in donosnost sredstev ter prihodkov; gospodarnost in donosnost sredstev sta bili najvišji od leta 2008.
- **Družbe, ki se ukvarjajo s strežbo jedi in pijač, so v letu 2024 ohranile uspešno poslovanje.**
  Po več kot podvojitvi neto čistega dobička v letu 2023 glede na leto 2019, se je ta v letu 2024 zmanjšal za dobro desetino, še vedno pa je bil nadpovprečno večji od dobička izpred epidemije. V letu 2024 se je nadaljevala rast neto čistega dobička iz poslovanja, povečala pa se je izguba iz financiranja.
- **V letu 2024 so precej bolje poslovali tudi gostinski samostojni podjetniki.**
  Njihova neto dodana vrednost se je leta 2024 še okrepila, tako da je bil njihov delež v dodani vrednosti vseh samostojnih podjetnikov najvišji v celotnem obdobju. Okrepila sta se tudi produktivnost dela in podjetnikov dohodek.
- **Rast prenočitev se je v letu 2024 nadaljevala, vendar skrbi nizka povprečna doba bivanja, visoka sezonskost in krepitev deleža prenočitev v enostavnejših, praviloma cenejših, namestitvenih objektih.**
  Skupno število prenočitev, ki je leta 2023 preseglo raven izpred epidemije, se je v letu 2024 zaradi rasti prenočitev tujih turistov še povečalo. Še bolj kot število prenočitev se je okrepilo število turistov, tako da se je povprečno število prenočitev na turista ponovno zmanjšalo in bilo tako pri tujih kot domačih turistih podobno kot leta 2019, ko je bilo sicer do lani najnižje. Tuji in domači turisti so leta 2024 v Sloveniji največkrat prenočili v poletnih mesecih. Delež pri tujih gostih se je v primerjavi z letoma 2010 in 2019 še povečal, kar je tudi posledica spremembe strukture nastanitvenih obratov, kjer prenočujejo turisti. Delež prenočitev v hotelih in podobnih nastanitvenih obratih v celotnem številu prenočitev se je od leta 2010 namreč precej zmanjšal, povečal pa se je v enostavnejših oblikah obratov, kjer prevladujejo prenočitve v zasebnih sobah, apartmajih in hišah.

Literatura in viri

AJPES. (2025). Statistični podatki iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida za gospodarske družbe in samostojne podjetnike. Ljubljana: Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve.

DURS. (2014). Boj proti sivi ekonomiji dvignil prihodke iz naslova DDV za 96 milijonov evrov. Ljubljana: Davčna uprava Republike Slovenije. Pridobljeno s http://www.protisiviekonomiji.si/novica/article/46974/

FURS. (2017). Poročilo o učinkih uvedbe sistema davčnega potrjevanja računov v RS v letu 2016. Ljubljana: Finančna uprava Republike Slovenije. Pridobljeno s http://www.fu.gov.si/fileadmin/Internet/Medijsko_sredisce/2017/Porocilo_o_ucinkih_uvedbe_sistema_davcnega_potrjevanja_racunov_v_Republiki_Sloveniji_v_letu_2016.pdf

Koprivnikar Šušteršič, M. (2022, 22. december). Poslovanje gostinskih podjetij med epidemijo covida-19. Pridobljeno 8. 7. 2024 s https://www.umar.gov.si/publikacije/kratke-analize/publikacija/poslovanje-gostinskih-podjetij-med-epidemijo-covida-19

SURS. (2025). Podatkovna baza. Ljubljana: Statistični urad RS. Pridobljeno s https://pxweb.stat.si/SiStatData

UMAR. (2021a). Jesenska napoved gospodarskih gibanj 2021. Ljubljana: Urad RS za makroekonomske analize in razvoj. Pridobljeno s https://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/napovedi/jesen/2021/JNGG_2021_splet.pdf

UMAR. (2021b). Pomladanska napoved gospodarskih gibanj 2021. Ljubljana: Urad RS za makroekonomske analize in razvoj. Pridobljeno s https://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/napovedi/pomlad/pomladanska_2021/Pomladanska_napoved_2021-splet_01.pdf

Priloga:
Opredelitev kazalnikov, uporabljenih v analizi poslovanja gospodarskih družb

KAZALNIKA VELIKOSTI
Sredstva na podjetje
001/število podjetij
Število zaposlenih na podjetje
188/število podjetij

KAZALNIK OPREMLJENOSTI DELA S SREDSTVI
Povprečna* sredstva na zaposlenega
$((001_1 + 001_0)/2)/188$

KAZALNIK GOSPODARNOSTI
Gospodarnost poslovanja = poslovni prihodki/poslovni odhodki
(126/127)

KAZALNIKI DONOSNOSTI
Donosnost sredstev = neto čisti dobiček (izguba) obračunskega obdobja/povprečna* sredstva
$(186–187)/((001_1 + 001_0)/2)$
Donosnost prihodkov = neto čisti dobiček (izguba) obračunskega obdobja/celotni prihodki
(186–187)/(126 + 153 + 178)
Donosnost kapitala = neto čisti dobiček (izguba) obračunskega obdobja/povprečni* kapital
$(186–187)/((056_1 + 056_0)/2)$

KAZALNIK PRODUKTIVNOSTI
Dodana vrednost na zaposlenega
(126–128–148)/188

KAZALNIKA STROŠKOV DELA
Stroški dela na zaposlenega
(139/188)
Delež stroškov dela v dodani vrednosti
(139/(126–128–148))

KAZALNIKI FINANCIRANJA IN PLAČILNE SPOSOBNOSTI

Delež dolga (kratkoročne in dolgoročne finančne ter poslovne obveznosti, rezervacije in pasivne časovne razmejitve) v virih sredstev

((072 + 075 + 085 + 095)/055)

Delež kratkoročnih obveznosti (s pasivnimi časovnimi razmejitvami) v virih sredstev

((085 + 095)/055)

Kapitalska pokritost dolgoročnih sredstev

(056/002)

Dolgoročna pokritost dolgoročnih sredstev in zalog

(056 + 072 + 075)/(002 + 034)

KAZALNIK IZVOZNE USMERJENOSTI

Delež čistih prihodkov od prodaje na tujem trgu v celotnih čistih prihodkih od prodaje

(115 + 118)/110

KAZALNIKA STRUKTURE SREDSTEV

Delež dolgoročnih sredstev v sredstvih

(002/001)

Delež proizvajalnih strojev in naprav ter druge opreme in naprav v dolgoročnih sredstvih

((013 + 014)/002)

Opombi: Številke v formulah pomenijo ustrezno šifro AOP. * Pri izračunu povprečne vrednosti sredstev in kapitala se upošteva podatek o vrednosti sredstev/kapitala ob koncu tekočega in ob koncu preteklega leta za družbe, ki so poslovale v tekočem letu.